

Kommunalbestyrelsen
Ullasvej 23 3700 Rønne

Kulturminister Joy Mogensen
Medlemmer af Folketingets Kulturudvalg
Lokalt valgte medlemmer af Folketinget, Peter Juel-Jensen og
Lea Wermelin

Bornholms Regionskommune
Kommunalbestyrelsen
Thomas.Thors@brk.dk
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48

21. juni 2021

J. nr. 00.01.00G01-0131

Anmodning om midler til at sikre rige arkæologiske fund på en ø med kun få bygherrebetalte udgravninger

Kære alle

Bornholms arkæologi

Bornholm er landets rigeste arkæologiske område: Alle kulturer omkring Østersøen har sat tydelige historiske spor på øen og alle perioder er repræsenteret ved arkæologiske lokaliteter af allerhøjeste kvalitet. Forholdsmæssigt er øen derfor stærkt overrepræsenteret i antal Danefæ, som hvert år findes på øen. Det gør Bornholm til en magnet for arkæologer fra hele verden, og hvert år kommer der mere end 50 studerende fra Danmark, Europa og USA for at lære sig disse særlige kulturspor at kende.

Dette er naturligvis positivt, men denne tæthed i forekomsten af arkæologiske lokaliteter betyder også, at der stort set ved hvert et byggearbejde og hver en skovfældning, og ved en lang række jordarbejder i landbruget findes arkæologiske spor. Her må museets arkæologer rykke ud og registrere fundet, og ved en egentlig byggesag også lave en såkaldt forundersøgelse efter museumslovens §8.

Rige fund, men kun få byggeherrebetalte udgravninger.

De mangfoldige arkæologiske sager kan kun sjældent faktureres bygherre, skov- eller jordejer, hvilket skyldes, at der meget sjældent er større byggerier eller entreprenørarbejder på Bornholm.

Efteråret 2020 annoncerede Slots- og Kulturstyrelsen at kravene til de arkæologiske museer vil blive skærpet. En række administrative og ledelsesmæssige krav bliver præciseret, men vigtigst af alt er kravet til forskning, - og her forskning specifikt udledt af Kapitel 8-indsatsen (altså den bygherrebetalte arkæologi) bliver fastlagt til 21 BFI-points pr. fjerde år (Den *Bibliometriske* Forskningsindikator). Hvert point kræver estimeret tre-fire måneders arbejde. Dette gælder uanset museets størrelse eller antallet af bygherrebetalte udgravninger. Alene dette krav vil skønsmæssigt svare til et ekstra årsværk på museet.

Hvor museet inden skærpelse af kravene var i en særdeles svær ressourcemæssig situation, er denne med de nye krav blevet uholdbar.

Bornholm har akut og permanent behov for flere grundmidler til sikring af øens rige kulturarv.

Bornholms Museum og museets hovedbidragsyder, Bornholms Regionskommune, vil derfor på det stærkeste opfordre til, at man snarest muligt får taget livtag med den gennem flere år planlagte reform af tilskudsstrukturen indenfor museumsvesenet.

Der er brug for flere grundmidler til at løfte det arkæologiske ansvar ens over hele landet, uanset om et arkæologisk museum ligger i en vækstkommune med motorvejsbyggerier mv. eller ligger i en arkæologisk rig egn, men, som i Bornholms tilfælde, ligger i en kommune med relativt få store byggerier.

Bornholms Museum skal selv kunne klare opgaverne.

Bornholms Museum er nødt til, på grund af fraværet af potentielle nabokommuner, selv at have et stærkt beredskab, så bygherrer, landmænd m.fl. ikke skal vente for længe på at få deres arealer undersøgt. Museet er nødt til at have eget mandskab og egne faciliteter og udstyr på øen. Det vil reelt være fordyrende at skulle deles om medarbejdere, GPS-udstyr, mandskabsvogne og magasiner med museer i det øvrige Danmark.

Anmodning

Bornholms Museum fik ved finanslovsforhandlingerne 2020 forlænget sit midlertidige ekstra tilskud på 500.000 kr. i yderligere to år, da museet i øvrigt kun modtager det laveste faste statstilskud. I 2018 fremlagde to arbejdsgrupper på anmodning af daværende kulturminister bud på en objektiv fordeling af midler. Begge modeller – som havde meget forskelligt udgangspunkt – placerede Bornholms Museum i en kategori, der burde få tilført væsentligt flere ressourcer i fremtiden.

Vi er ikke optaget af modeller, men opfordrer til, at der sker en permanent sikring af et af landets mest betydende historiske og arkæologiske museer, således at museets ledelse kan disponere langsigtet og museet bliver i stand til at leve op til de generelle krav på museumsområdet og i særdeleshed de ovenfor nævnte krav til de arkæologiske museer. – Den helt særlige del af danmarkshistorien, som Bornholm repræsenterer fortjener simpelthen bedre vilkår.

Museet og regionskommunen har tidligere henvendt sig bl.a. i juni 2020 og anmodet om videreførelse og forhøjelse af ekstraordinære tilskud. Denne anmodning genfremsendes hermed. Det generelle ressourcemæssige behov og de nye skærpede krav gør at behovet er min. 1.500.000 i tilskud oveni statens minimumsbevilling (nuværende) på 1.000.000. kr.

Skulle ministeren eller Folketingets Kulturudvalg ønske ovenstående uddybet, kommer vi meget i foretræde, ligesom vi meget gerne vil vise og uddybe problemstillingerne ved et møde på øen.

Med venlig hilsen

På vegne af Bornholms Museum

Museumsdirektør Jacob Bjerring-Hansen
Formand for bestyrelsen, Christina Dideriksen

På vegne af Bornholms Regionskommune

Borgmester, Thomas Thors
Kommunaldirektør, Johannes Nilsson